Chương 2 JAVA CĂN BẢN

Mục tiêu

Viết được chương trình Java theo đúng cú pháp

Nội dung

- 2.1. Giới thiệu Java
- 2.2. Cấu trúc chương trình Java
- 2.3. Tổng quan lập trình Java
 - 2.3.1. Kiểu dữ liệu
 - 2.3.2. Biến, hằng
 - 2.3.3. Toán tử, biểu thức
 - 2.3.4. Các cấu trúc lệnh (cấu trúc điều khiển, lặp)
 - 2.3.5. Viết phương thức trong Java
 - 2.3.6. Mång
- 2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn
- 2.5. Ngoại lệ (Exception)

2.1. Giới thiệu Java Java là gì?

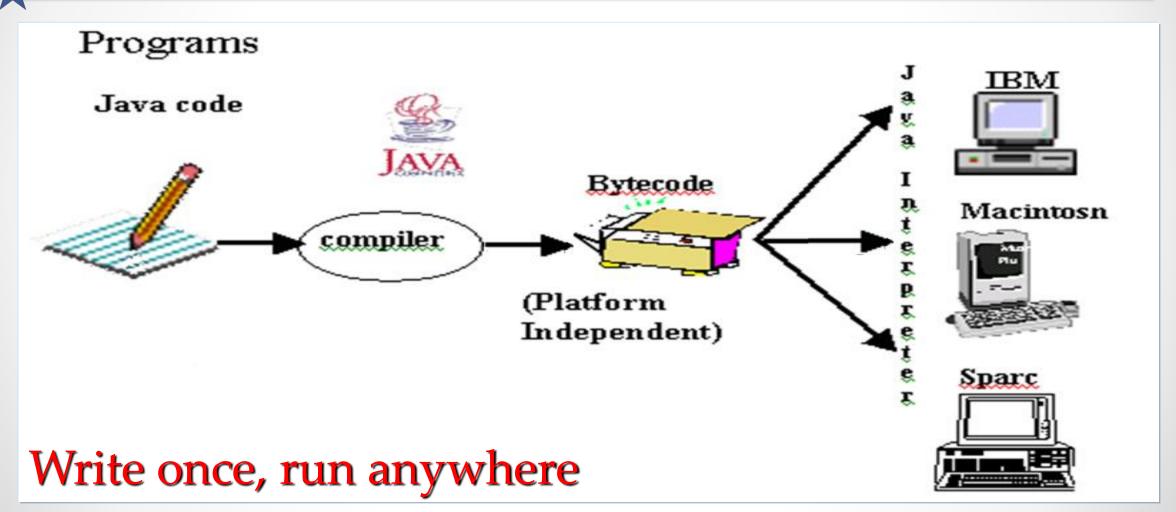
- *
 - Java: là ngôn ngữ lập trình hướng đối tượng do Sun Microsystem đưa ra vào giữa thập niên 90
 - Java: vùa biên dịch (compiler) vùa thông dịch (interpreter)
 - Java: độc lập nền (phần cứng và hệ điều hành)

2.1. Giới thiệu Java Các phiên bản chính của Java

- Standard edition (Java SE hoặc J2SE)
 - Còn gọi là ngôn ngữ lập trình Java
 - Dùng để viết: ứng dụng desktop, applets, java FX, ứng dụng web không cần Java EE
- Enterprise edition (Java EE hoặc J2EE)
 - Là java chạy trên các ứng dụng server
 - Dùng để viết: Servlet, JSP, JSF, Strut, EJB, Spring, Hibernate,...
 - Ví dụ: Google home page, gmail, Google Maps, Google Docs
- Micro edition (Java ME)
 - Là java chạy trên thiết bị di động và nhúng
 - o Ứng dụng viết cho: ĐTDT, PDA, TV set-top box, máy in

2.1. Giới thiệu Java Quá trình dịch chương trình Java

2.1. Giới thiệu Java JDK – Java Development Kit

- Là môi trường phát triển để xây dựng ứng dụng, applet bằng ngôn ngữ lập trình Java.
- Bao gồm:
 - o javac: Chương trình dịch chuyển mã nguồn sang bytecode
 - o java: Bộ thông dịch, dùng để thực thi java application
 - appletviewer: Bộ thông dịch, thực thi java applet mà không cần sử dụng trình duyệt như Nestcape, hay IE, v.v.
 - o javadoc: Bộ tạo tài liệu dạng HTML từ mã nguồn và chú thích
 - o javap: Trình dịch ngược bytecode
 - 0 ...

2.2. Cấu trúc chương trình Java

Comments

1. Single Line Comment

// insert comments here

2. Block Comment

/*
 * insert comments here
 */

3. Documentation Comment

/**
 * insert documentation
 */

```
* Created on Jul 14, 2005
* First Java Program
package com.jds.sample;
import java.util.*;
 @author JDS
public class JavaMain {
    public static void main(String[] args) {
        // print a message
          System.out.println("Welcome to Java!");
class Extra {
    * class body
```

2.2. Cấu trúc chương trình Java

Declaration order

1. Package declaration

Used to organize a collection of related classes.

2. Import statement

Used to reference classes.

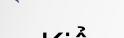
3. Class declaration

A Java source file can have several classes but only one public class is allowed.

A file can have more classes, but the file name must match with one in it

```
* Created on Jul 14, 2005
* First Java Program
package com.jds.sample;
import java.util.*;
* @author JDS
public class JavaMain {
    public static void main(String[] args) {
          // print a message
          System.out.println("Welcome to Java!");
class Extra {
     * class body
```

2.3. Tổng quan lập trình Java

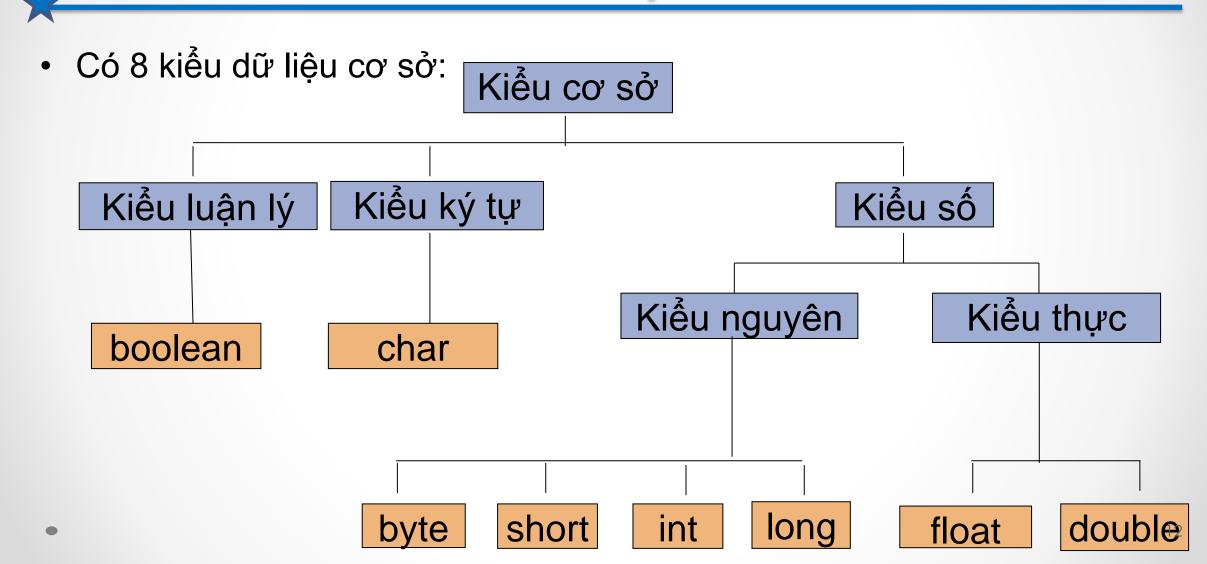

- Kiểu dữ liệu
- Biến, hằng
- Toán tử, biểu thức
- Các cấu trúc lệnh (cấu trúc điều khiển, lặp)
- Viết phương thức trong Java
- Mång

2.3. Tổng quan lập trình Java Kiểu dữ liệu

- Có hai kiểu dữ liệu:
 - Kiểu dữ liệu cơ sở (Primitive data type)
 - Kiểu dữ liệu tham chiếu dẫn xuất (Reference data type)

2.3. Tổng quan lập trình Java Kiểu dữ liệu cơ sở

2.3. Tổng quan lập trình Java Kiểu dữ liệu cơ sở

Bảng giá trị của các kiểu cơ sở

Type	Bits	Lowest Value	Highest Value
boolean	(n/a)	false	true
char	16	'\u0000' [0]	'\uffff' [2 ¹⁶ -1]
byte	8	-128 [-2 ⁷]	+127 [2 ⁷ -1]
short	16	-32,768 [-2 ¹⁵]	+32,767 [2 ¹⁵ -1]
int	32	-2,147,483,648 [-2 ³¹]	+2,147,483,647 [2 ³¹ -1]
long	64	-9,223,372,036,854,775,808 [- 2 ⁶³]	+9,223,372,036,854,775,807 [2 ⁶³ -1]
float	32	±1.40129846432481707e-45	±3.40282346638528860e+38
double	64	±4.94065645841246544e-324	±1.79769313486231570e+308

2.3. Tổng quan lập trình Java Kiểu dữ liệu tham chiếu

- Kiểu dữ liệu tham chiếu biểu diễn cho đối tượng (object)
- Java có 3 kiểu dữ liệu tham chiếu:
 - Class
 - Array
 - Interface

2.3. Tổng quan lập trình Java Biến, hằng: Cách đặt tên

- Bắt đầu bằng ký tự, ký tự gạch dưới ('_') hay ký tự '\$'
- Sau đó là các ký tự, ký số hay '_', '\$'. Không dùng các ký tự khác như: khoảng trống, ký hiệu phép toán
- Tên có tính chất phân biệt chữ thường chữ hoa (case-sensitive)

2.3. Tổng quan lập trình Java Biến: Khai báo

- Khai báo và sử dụng biến
 - o Biến là một giá trị có thể thay đổi khi chương trình thực thi

int base = 32, max = 149;

Cách khai báo:

```
<kiểu_dữ_liệu> <tên_biến>;
<kiểu_dữ_liệu> <tên_biến> = <giá_tri>;
```

o Ví dụ:

```
Kiểu dữ liệu Tên biến
   int total;
   int count, temp, result;
   int sum = 0;
```

2.3. Tổng quan lập trình Java Biến: Khai báo

Khai báo biến có kiểu dữ liệu cơ sở:

```
int age = 0;

kiểu tên giá trị

cơ sở biến khởi tạo
```

Khai báo biến có kiểu dữ liệu tham chiếu (khai báo object):

```
String name = new String("Jason");

Date chrm = new Date(2018, 12, 24);

kiểu tham tên đối tượng giá trị khởi tạo tượng
```

2.3. Tổng quan lập trình Java Biến: cục bộ, toàn cục

- Biến cục bộ: phải được khởi tạo giá trị trước khi sử dụng
- Biến toàn cục: phải được khai báo bên ngoài các hàm và bên trong class, ví dụ:

```
class Example {
    static int x = 10;
    public static void main(String args[]) {
        System.out.println(x);
    }
}
```

2.3. Tổng quan lập trình Java Hằng

- Khai báo và sử dụng hằng (constant)
 - Giá trị hằng không được phép thay đổi trong chương trình, nó chỉ được gán giá trị một lần ở dòng khai báo hằng
 - Trong Java, dùng final để khai báo hằng, ví dụ:
 final int MIN_HEIGHT = 69;

2.3. Tổng quan lập trình Java Toán tử, biểu thức

Các toán tử số học:

```
Cộng +
Trừ -
Nhân *
Chia lấy số dư %
```

- Toán tử tăng/giảm
 - Toán tử tăng (++)
 - o Toán tử giảm (--)
 - Câu lệnh count++; tương đương với count = count + 1;

2.3. Tổng quan lập trình Java Toán tử, biểu thức

Toán tử so sánh (quan hệ)

```
bằng
!= không bằng
< nhỏ hơn</li>
> lớn hơn
<= nhỏ hơn hoặc bằng</li>
>= lớn hơn hoặc bằng
```

Toán tử luận lý

```
! : not 
&&: and 
|| : or
```

2.3. Tổng quan lập trình Java Toán tử, biểu thức

- Toán tử điều kiện
 - Cú pháp: điều_kiện ? biểu_thức1 : biểu_thức2
 - Nếu điều_kiện là true, biểu_thức1 được thực thi; Nếu là false, biểu_thức2 được thực thi
 - Ví dụ:

```
int x = 10, y = 20;
int Z = (x < y) ? 30 : 40;
```

- Các biểu thức
 - Một biểu thức là một sự kết hợp giữa các toán tử và các toán hạng
 - Nếu trong biểu thức có chứa số thực thì kết quả trả về số thực
 - Lưu ý độ ưu tiên của các toán tử trong 1 biểu thức

2.3. Tổng quan lập trình Java Các cấu trúc lệnh trên Java

Cấu trúc điều khiển – Rẽ nhánh

```
Câu trúc if
if (Condition)
   Statements;
else
    Statement;
```

```
Cấu trúc switch
switch (Expression)
  case Cons1: Statements;
    break;
  case Cons2: Statements;
    break;
  default : Statements;
```

2.3. Tổng quan lập trình Java Các cấu trúc lệnh trên Java

- Cấu trúc điều khiển Rẽ nhánh
 - Thường một lệnh break được dùng ở cuối danh sách lệnh của mỗi case.
 Một cấu trúc switch có thể có một case default
 - Kết quả của Expression trong switch phải là kiểu số nguyên (byte, short, int, long) hoặc char. Không thể là boolean hoặc số thực (float, double)

2.3. Tổng quan lập trình Java Các cấu trúc lệnh trên Java

Cấu trúc lặp

```
while condition)
{
    Statements;
}
```

```
do
{
    Statements;
}while (condition);
```

```
for (VarInit; Condition; Statements)
{
   Statements1;
}
```

2.3. Tổng quan lập trình Java Viết phương thức trong Java

Cú pháp:

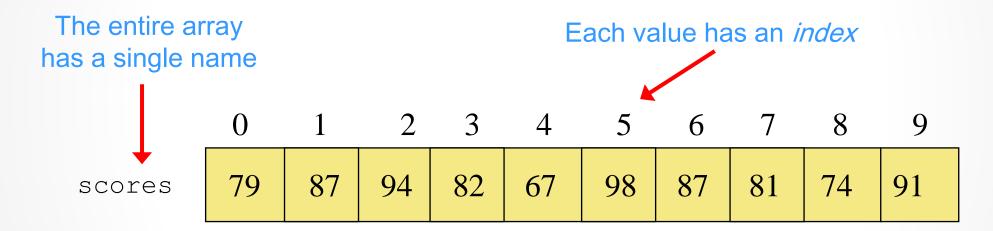
```
ReturnType methodName (Type agr1, Type arg2,...)

...
return (somethingOfReturnType);
}
```

- Ví dụ 1: Viết chương trình tính tổng các số nguyên chẵn từ 1-> N. N được nhập từ bàn phím. Yêu cầu viết phương thức tính tổng.
- Ví dụ 2: Viết chương trình tính tổng các số nguyên tố từ 1-> N. N được nhập từ bàn phím. Yêu cầu viết phương thức kiểm tra nguyên tố, phương thức tính tổng.

2.3. Tổng quan lập trình Java Mảng

Là một cấu trúc dữ liệu cho phép lưu một tập các giá trị cùng kiểu

2.3. Tổng quan lập trình Java Khai báo mảng

• Cú pháp: DataType[] arrayName = new DataType[size];

```
DataType[] arrayName; // only declares the variable
arrayName = new DataType[size];
```

- Ví dụ khai báo mảng:
 - o int[] scores = new int[100];// mång scores chứa 100 phần tử số nguyên
 - o String[] names; names = new names[20]; // mång names chứa 20 chuỗi
- Ví dụ khai báo và gán giá trị cùng lúc:

```
o int[] smallPrimes = { 2, 3, 5, 7, 11, 13 };
o char[] letterGrades = {'A', 'B', 'C', 'D', 'F'};
```

2.3. Tổng quan lập trình Java Sử dụng mảng

Duyệt mảng a:

```
for (int i=0; i < a.length; i++)
  // process a[i]</pre>
```

length field returns the number of elements

```
for (Type x : a)
  // process x
```

Ví dụ:

Bài tập: tạo mảng số nguyên có 10 phần tử, gán giá trị bất kỳ và xuất mảng.

2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn Lớp Scanner

- Nàm trong gói java.util
- Công dụng: Đọc dữ liệu từ bàn phím
- Cách dùng:
 - Tạo đối tượng để đọc từ bàn phím:
 - Scanner scan = new Scanner (System.in);
 - Dùng các phương thức của Scanner để nhập dữ liệu từ bàn phím, như:

```
    string answer = scan.nextLine(); → Nhập một chuỗi ký tự
    int a = scan.nextInt(); → Nhập một số nguyên
    double d = scan.nextDouble(); → Nhập một số thực
```

2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn Lớp Scanner: ví dụ

```
import java.util.*;
public class Cong2so {
   public static void main (String[] args) {
      Scanner nhap = new Scanner(System.in);
      int x,y;
      System.out.print("Nhap so thu nhat: ");
      x = nhap.nextInt();
      System.out.print("Nhap so thu hai: ");
      y = nhap.nextInt();
      int tong = x+y;
      System.out.println ("The sum is: "+ tong);
```

Slide 31

2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn Lớp Random

- Lớp Random nằm trong gói java.util
- Công dụng: Dùng để phát sinh số ngẫu nhiên
- Cách dùng:
 - Tạo đối tượng:
 - Random rd = new Random();
 - Phát sinh số ngẫu nhiên có miền giá trị thuộc [0, n-1]
 - int a = rd.nextInt(n);
 - Phát sinh số ngẫu nhiên có miền giá trị thuộc [0.0, 1.0)
 - float a = rd.nextFloat();
- Vd/ Phát sinh 3 số a,b,c thuộc [0,50], tìm số lớn nhất.

2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn Lớp Math

- Lớp Math nằm trong gói java.lang (gói mặc định)
- Chứa các phương thức có chức năng tính toán về toán học:

o pow: Lũy thừa

o sqrt: Căn bậc 2

o abs: Trị tuyệt đối

0 ...

 Các phương thức trong lớp Math là những phương thức tĩnh (static methods). Vì vậy, chỉ cần gọi trực tiếp phương thức thông qua tên lớp mà không cần tạo đối tượng

o Ví dụ: double value = Math.sqrt(25.0);

2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn Định dạng kết quả xuất ra màn hình

- Lớp NumberFormat cho phép định dạng giá trị theo kiểu tiền tệ hoặc phần trăm
- Lớp DecimalFormat cho phép định dạng giá trị theo mẫu định dạng cho trước
- Cả 2 nằm trong gói java.text

2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn Định dạng kết quả xuất ra màn hình

```
import java.text.NumberFormat;
import java.util.*;
public class Price {
    public static void main (String[] args) {
        final double TAX_RATE = 0.06;
                                            // 6% sales tax
                                                                               So luong: 5
        int quantity;
        double subtotal, tax, totalCost, unitPrice;
                                                                               Don gia: 3.87
        Scanner scan = new Scanner(System.in);
                                                                               Thanh tien: $19.35
        System.out.print ("So luong: ");
        quantity = scan.nextInt();
                                                                               Thue: $1.16 at 6%
        System.out.print ("Don gia: ");
                                                                               Tong tien: $20.51
        unitPrice = scan.nextDouble();
        subtotal = quantity * unitPrice;
        tax = subtotal * TAX_RATE;
        totalCost = subtotal + tax;
        // Print output with appropriate formatting
        NumberFormat money = NumberFormat.getCurrencyInstance();
        NumberFormat percent = NumberFormat.getPercentInstance();
        System.out.println ("Thanh tien: " + money.format(subtotal));
        System.out.println ("Thue: " + money.format(tax) + " at " + percent.format(TAX_RATE));
        System.out.println ("Tong tien: " + money.format(totalCost)):
```

2.4. Sử dụng một số lớp có sẵn Định dạng kết quả xuất ra màn hình

```
import java.text.DecimalFormat;
import java.util.*;
public class CircleStats {
   public static void main (String[] args) {
          int radius;
          double area, circumference;
          Scanner scan = new Scanner(System.in);
          System.out.print ("Enter the circle's radius: ");
          radius = scan.nextInt();
          area = Math.PI * Math.pow(radius, 2);
          circumference = 2 * Math.PI * radius;
          // Round the output to three decimal places
          DecimalFormat fmt = new DecimalFormat ("0.###");
          System.out.println ("The circle's area: " + fmt.format(area));
          System.out.println ("The circle's circumference: " + fmt.format(circumference));
```

Enter the circle's radius: 5

The circle's area: 78.54

The circle's circumference: 31.416

2.5. Ngoại lệ

- Exception là một sự kiện xảy ra trong quá trình thực thi chương trình,
 phá vỡ luồng bình thường của chương trình
- Ví dụ:

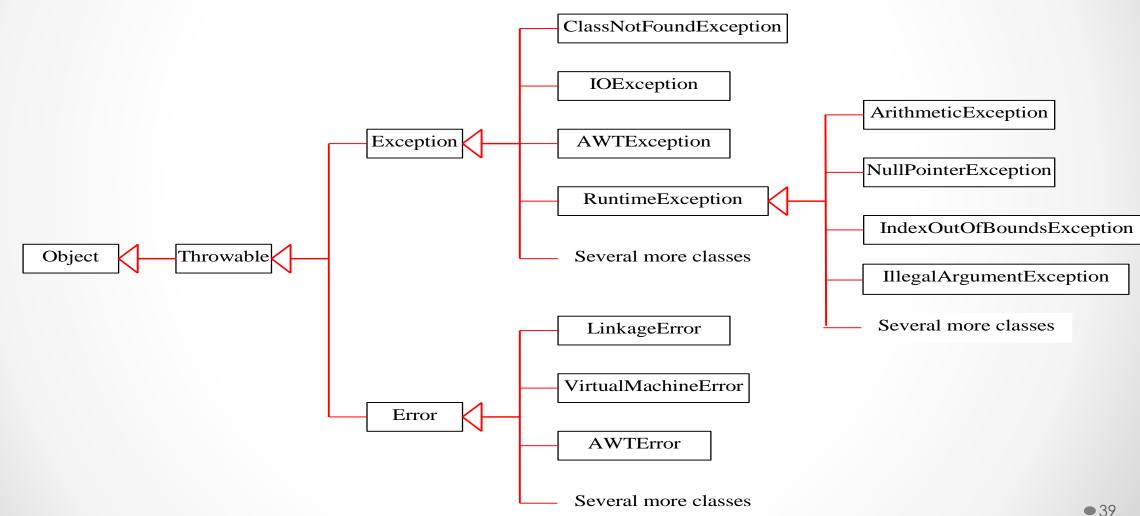
```
Zero.java
 2 ⊟public class Zero
        public static void main (String[] args)
              int tu = 10:
              int mau = 0;
              System.out.println (tu/mau);
              System.out.println ("This text will not be printed.");
 9
eneral Output
           -----Configuration: <Default>------
Exception in thread "main" java.lang.ArithmeticException: / by zero
   at Zero.main(Zero.java:6)
Process completed
```

2.5. Ngoại lệ Phân loại

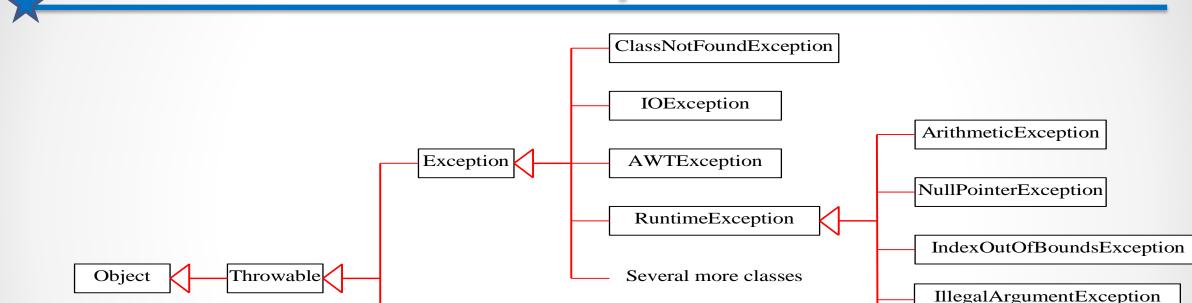

- Trong Java có 2 loại exception là Checked Exception và Unchecked Exception
 - Checked Exception: là các exception xảy ra tại thời điểm compile. Những exception này thường liên quan đến lỗi cú pháp (syntax) và bắt buộc chúng ta phải "bắt" (catch) nó.
 - Unchecked Exception: là các exception xảy ra tại thời điểm runtime.
 Những exception này thường liên quan đến lỗi logic và không bắt buộc chúng ta phải "bắt" (catch) nó.

2.5. Ngoại lệ Phân cấp

2.5. Ngoại lệ Phân cấp: Error

Error là một loại lỗi nằm ngoài phạm vi ứng dụng. VD/ VirtualMachineError, OutOfMemoryError...

Error

AWTError

Several more classes

LinkageError

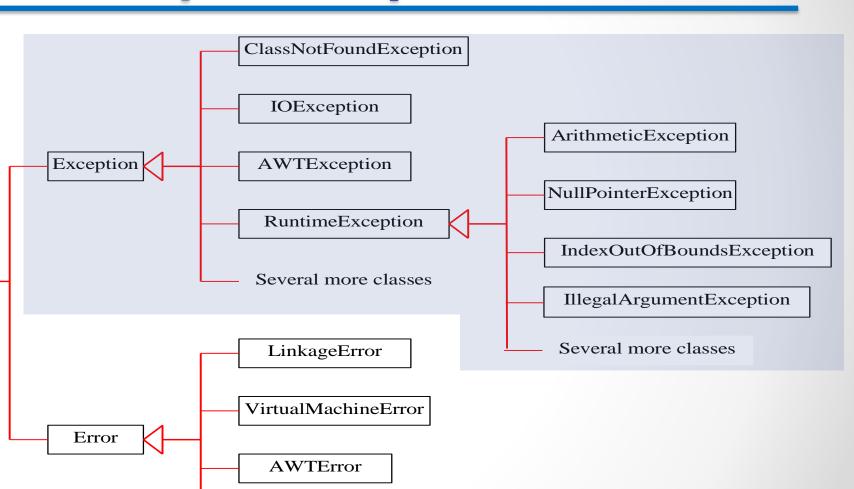
Several more classes

2.5. Ngoại lệ Phân cấp: Exception

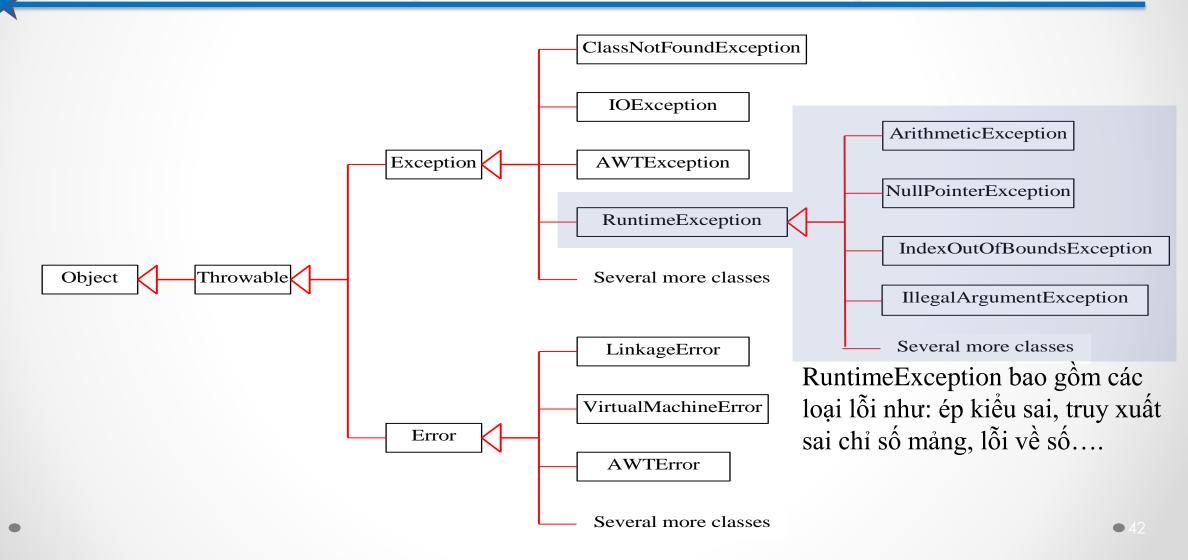
Exception là lớp cơ sở cho các loại lỗi có thể kiểm soát được. VD: ArithmeticException, BufferOverflowException... Những lỗi này có thể được bắt và xử lý bởi chương trình.

Several more classes

2.5. Ngoại lệ Phân cấp: RuntimeException

2.5. Ngoại lệ Xử lý ngoại lệ trong Java

- Keyword
 - o try ... catch
 - o finally
 - o throw
 - o throws

2.5. Ngoại lệ Sử dụng try...catch

- Khối try ... catch: Phân tách đoạn chương trình thông thường và phần xử lý ngoại lệ
 - o try {...}: Khối lệnh có khả năng gây ra ngoại lệ
 - o catch (...) {...}: Bắt và xử lý với ngoại lệ

```
try {
     // Đoạn mã có thể gây ra Exception
}
catch (ExceptionType e) {
     // Xử lý Exception
}
```

ExceptionType là một đối tượng của lớp Throwable

2.5. Ngoại lệ Sử dụng try...catch: Ví dụ 1


```
public class Zero {
  public static void main (String[] args) {
     try {
         int tu = 10;
         int mau = 0;
         System.out.println (tu/mau);
         System.out.println ("This text will not be printed.");
     catch (ArithmeticException e) {
         System.out.println ("Không thể chia cho 0");
```

2.5. Ngoại lệ Sử dụng try...catch: Nhiều khối catch

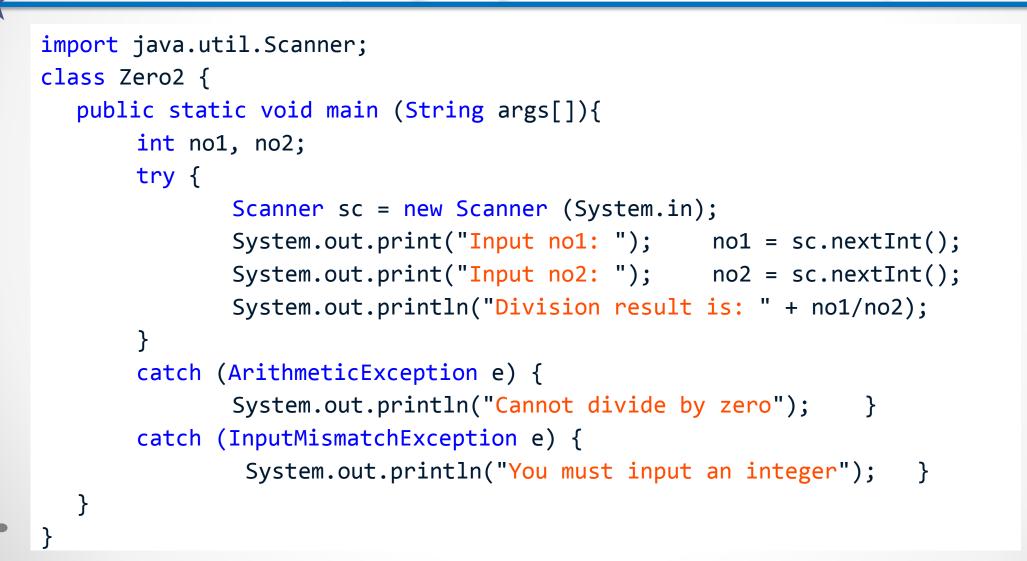
Một đoạn mã có thể gây ra nhiều hơn một ngoại lệ: Sử dụng nhiều

khối catch

```
try {
    // Đoạn mã có thể gây ra nhiều ngoại lệ
}
catch (ExceptionType1 e1) {
    // Xử lý ngoại lệ 1
}
catch (ExceptionType2 e2) {
    // Xử lý ngoại lệ 2
} ...
```

 ExceptionType1 phải là lớp con hoặc ngang hàng với ExceptionType2 (trong cây phân cấp kế thừa)

2.5. Ngoại lệ Sử dụng try...catch: Ví dụ 2

2.5. Ngoại lệ Khối finally

- Đảm bảo thực hiện tất cả các công việc cần thiết dù ngoại lệ có xảy ra hay không
 - Dóng file, đóng socket, connection
 - Giải phóng tài nguyên (nếu cần)...

```
try {
    // Đoạn mã có thể gây ra ngoại lệ
}
catch (ExceptionType e) {
    // Xử lý ngoại lệ
}
finally {
    /* Thực hiện tất cả các công việc dù ngoại lệ có xảy ra hay không */
}
```

2.5. Ngoại lệ Sử dụng throw

Sử dụng throw khi người lập trình muốn tự phát sinh ra ngoại lệ, ví dụ:

```
public static void main (String[] args) {
   try {
     final int MIN = 25, MAX = 40;
     Scanner scan = new Scanner (System.in);
     System.out.print ("Enter an integer value between " + MIN + " and " + MAX + ", inclusive: ");
     int value = scan.nextInt();
     if (value < MIN || value > MAX)
        throw new Exception(); // make an exception
     else
        System.out.println("Gia tri nhap hop le");
     System.out.println ("End of main method."); // may never be reached
   catch( Exception x ) { // catch the exception
        System.out.println("Number is not valid.");
```

2.5. Ngoại lệ Sử dụng throws

 Trong trường hợp phương thức có phát sinh ra ngoại lệ, nếu không muốn "bắt" nó thì sử dụng throws để báo cho chương trình biết là phương thức này sẽ ném ra ngoại lệ...

```
method1() {

try {
    invoke method2;
}

catch exception ex) {
    Process exception;
}

throw new Exception();
}

throw exception

throw exception
```

50

2.5. Ngoại lệ Sử dụng throws: Ví dụ


```
public class DelegateExceptionDemo {
  public static void main(String args[]){
    try {
        int num = calculate(9,3);
        System.out.println("Lan 1: " + num);
        num = calculate(9,0);
        System.out.println("Lan 2: " + num);
    }
    catch(Exception e) {
        System.out.println(e.getMessage());
    }
}
```

```
static int calculate(int tu, int mau) throws ArithmeticException {
    if (mau== 0)
        throw new ArithmeticException("Khong the chia cho 0!");
    int num = tu/ mau;
    return num;
}
```


2

Kiến thức cần nắm

- *
 - 1. Xuất (dùng cộng chuỗi print/println và dùng định dạng printf)
 - 2. Nhập (các loại giá trị) (Slide 30, 31)
 - 3. Phân biệt các kiểu dữ liệu (Slide 11-14)
 - 4. Khai báo biến, hằng (Slide 15-17), mảng (Slide 27-29)
 - 5. Phân biệt cách dùng biến toàn cục, biến cục bộ (Slide 18)
 - 6. Ngoại lệ: bắt ngoại lệ, ném ngoại lệ (Slide 37-51)
 - 7. Viết hàm (Slide 26)

Demo

- 1. Viết chương trình in ra dòng chữ HELLO
- 2. Viết chương trình in kết quả cộng 2 số nguyên (cho nhập); ct ghép 2 chuỗi
- 3. Viết chương trình tính tổng các số chẵn trong khoảng từ 1 đến n
- 4. Viết chương trình tính tổng các số chẵn trong ds cho trước

Review questions

- 1. Cần cài chương trình gì để viết Java?
- 2. Hàm bắt đầu chạy chương trình Java có tên là gì? Cú pháp hàm như thế nào?
- 3. Có bao nhiêu kiếu dữ liệu cơ sở trong Java? Bao nhiêu kiểu dữ liệu tham chiếu?
- 4. 4 kiểu dữ liệu số nguyên trong Java?
- 5. Toán tử *new* dùng để làm gì?
- 6. Kiểu chuỗi trong Java có tên là gì? Thuộc về kiểu dữ liệu gì?
- 7. Kể tên một số kiểu dữ liệu tham chiếu.
- 8. Ngoại lệ là gì. Làm thế nào để xử lý ngoại lệ.
- 9. Làm sao bắt được ngoại lệ, ném ngoại lệ. Khi nào cần ném ngoại lệ.

Excercises

*

Bài 1: Nhập vào 2 số nguyên, in ra tổng, hiệu, tích, thương của 2 số. Chú ý kiểm tra số thứ 2 có khác không hay không, nếu bằng 0 thì thông báo "Không thể chia cho 0!!".

Yêu cầu kiểm tra dữ liệu nhập phải là số.

Bài 2: Giải phương trình bậc nhất.

Bài 3: Viết chương trình tính tổng các số nguyên tố từ 1-> N. N được nhập từ bàn phím. Yêu cầu viết phương thức kiểm tra số nguyên tố, phương thức tính tổng, kiểm tra giá trị N.

Bài 4: Nhập vào một chuỗi. Đếm số ký tự, số từ trong chuỗi vừa nhập. In mỗi từ trên một dòng. Yêu cầu viết hàm cho từng thao tác.

Bài 5: Các bài tập Module 1